

SAKRÁLNÍ KRAJINA

Tomáš Havlíček

Náboženství představují po tisíciletí nedílnou součást společnosti, která utváří společně s přírodními jevy prostor v širších souvislostech. Přírodní a kulturní složky vykazují přitom často výraznou interakci. Tento vztah však nevykazoval jen pasivní rovinu ve smyslu, že Bůh jako stvořitel předal své stvoření do správy lidí, ale že náboženství a z něho vycházející kultura ovlivňovaly život, a tím i krajinu daného územního celku. Vztah náboženství a prostoru je nutno vnímat jako oboustranný, tedy přírodní a často také sociální prostředí ovlivňuje daná náboženství, a naopak náboženství podmiňují chování člověka i společnosti, které se pak odráží v prostoru samotném. Interakce náboženství a prostoru je patrná nejen u raných animistických náboženství, ale také u postsekulární společnosti v současnosti. Obecně v sociálních vědách, a tudíž i v religionistice a teologii došlo v posledních letech mj. také k prostorovému obratu. Jako geografa mě těší, že tento vývoj bere na zřetel také časopis Dingir a číslo, které právě otevíráte je toho nesporným svědectvím.

Toto vydání je cenné nejen svým obsahem, ale také svým interdisciplinárním charakterem a náhledem na zkoumanou problematiku. **Kamila Klingorová** jako geografa představuje v úvodním článku vybrané výsledky rozsáhlého terénního výzkumu sakrální krajiny Prahy. Nejen na příkladu konkrétních sakrálních objektů, ale i na obecných historických trendech je zřetelný výrazný pluralitní charakter religiozní krajiny Prahy. Také další autoři **Artur Boháč** a **Peter Urban** se věnují geografickému pohledu na sakrální krajinu tentokrát na příkladu Liberecka. Poukazují také na stále výrazné dopady vysídlení českých Němců v území a na současný velmi odtažitý vztah obyvatel Liberecka k náboženství a religiozní krajině, což lze přičítat mj. dopadu výměny obyvatel po roce 1945. Následující příspěvek autorů **Gustava Novotného**, **Jiřího Dujky** a **Ladislava Bobra** se zabývá percepcí spirituální krajiny na příkladech měst Brna a Ústí nad Labem. Pohled výzkumníků byl zaměřen především na vnímání náboženství ve vybraných městech u současné mladé generace. Výsledky poukazují více na postsekulární než sekulární postoje mladých lidí a také na jejich hledání transcendentna v přírodě. Religionistka a teoložka **Ruth J. Weiniger** se zamýšlí nad poměrně novým jevem posvátna v současné krajině Česka, a tím jsou pomníčky u silnic, které vypovídají o současné touze pozůstalých využít veřejný prostor se sakrálními symboly jako připomínku tragické události. Religionista **Pavel Horák** pak v následujícím článku představuje přírodu jako významnou složku posvátného uctívání u moderního pohanství. Představuje čtenáři specifická místa v krajině, která jsou také upravena k posvátnému uctívání současných pohanů. Teolog **František Štěch** se pak zabývá – a to nejen v teoretické rovině – obratem k prostoru jako veličině v současné teologii, a přitom zohledňuje i výzkumy z geografie a religionistiky. Představuje nám, že krajina v teologii je prostorem stvoření, prostorem setkávání stvořitele se svým stvořením a v neposlední řadě také prostorem průběžného uskutečňování spásy. V rozhovoru s **Janem Sušerem** se spisovatel **Václav Vokolek** zabývá otázkou významu přírody a jejích sil pro člověka a jeho vnímání posvátna v krajině v období animistických náboženství na dnešním území Česka. K tématu patří i úryvek ze studie **Zdeňka A. Emingera** na třetí straně obálky. Přeji vám při čtení tohoto čísla objevení nových obzorů v současné sakrální krajině. ■

OBSAH

Ve víře podobní, v postojích rozmanití 38 (Dana Hamplová)	
Z domova	
Svoboda církve, svoboda v církvi 40 (Ivan O. Štampach)	
Téma	
Rotunda, jatka, loď – sakrální krajina Prahy 42 (Kamila Klingorová)	
Liberecká sakrální místa 45 (Artur Boháč, Peter Urban)	
Spirituální krajina Ústecka a Brněnska 48 (Gustav Novotný, Jiří Dujka a Ladislav Bobr)	
Mrtví v krajině (Ruth J. Weiniger) 52	
Příroda jako chrám (Pavel Horák) 55	
Obrat k prostoru (František Štěch) 58	
Rozhovor s Václavem Vokolkem	
Posvátná místa existují (Jan Sušer) 62	
Info-servis 64	
Události 66	
Reflexe	
Zvířata v zoroastrismu (Vojtěch Tutr) 67	
Had v dome Slovanov (Boris Špetnyj) 68	
Recenze	
Vlastenectví bez humbuku (Jan Sušer) 70	
Cesta do hlubin šamanovy duše (Martin Ořešník) 71	
Ty a tvé náboženství strachu! (Martin Tomášek) 71	
Čtení	
Krajina jako archetyp domova 3. strana obálky (Zdeňka A. Eminger)	

RNDr. **Tomáš Havlíček**, Ph.D. (*1966), působí jako kulturní a regionální geograf na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

ČLÁNKY K TÉMATU NAJDETE TĚŽ V PREZENTACÍCH „NÁBOŽENSKÝ INFOSERVIS“ A „RELIGIOZNÍ KRAJINA“ NA ADRESÁCH <http://info.dingir.cz>, RESP. www.religion-landscape.cz.